

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Monvmenta Paderbornensia

Ferdinand <II., Paderborn, Bischof>

Paderbornae, 1669

2. Ad Dimolam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11425

2. AD DIMOLAM. Nulla aut levis dubitandi causa, utrum *Eresburgum* sit in veteri Saxonia, an ad Salam Thuringiæ fluvium, ubi Episcopalis civitas Mersburgum; de hoc enim minime intelligi possunt, quæ in historia Francica de *Eresburgo* memorantur. An. 772. *Carolus Saxoniam bello aggressus Eresburgum castrum cepit.* Annal. Franc. Vita Carol. M. apud Pithæum. Astronom. Vrspergen. Regin. *quod iterum Saxones per mala ingenia & iniqua placita capientes Francos expulerunt, & castrum destruxerunt* Vit. Carol. M. apud Pithæum pag. 23. An. 775. *Carolus Saxonum perfidiam ultus Eresburgum readificat.* Annal. Franc. editi à Pithæo. Astronomus. Vita Carol. M. Regin. An. 776. *Cui (Carolo) vix Alpes transgresso occurrerunt, qui nunciarunt Eresburgum arcem à Saxonibus expugnatam, & presidium Francicum, quod in eo posuerat, expulsam.* Astronom. apud Reuber. Annales Francici incerti auth. apud Pithæum. *Tunc Rex cum Francis restauravit Heresburgk castrum.* Regin. ad An. 776. Astronom. l. c. Ann. 780. *Transiensque per arcem Eresburgum ad fontem Lippia venit.* Astronom. apud Reuber. *Carolus Saxoniam ingressus ad Heresburgk venit, & inde ad locum ubi Lippa consurgit.* Regino in Chron. Anno 784. *Cumque eum ulterius progredi tam hyemalis temporis asperitas, quam aquarum inundatio prohiberet, Eresburgum arcem in hyberna concessit.* Astron. apud Reub. Ann. 785. *Rex Carolus in Heresburg super hyemem residebat, & Saxones in pace conquiescunt.* Fragment. Annal. Francic. pag. 88.

Nusquam deinde Leonem Papam ad Salam Thuringicum penetrasse scribitur, qui tamen, ut suo loco ostendetur, Paderbornam ad Carolum venit, atque Ecclesiam *Eresburgi* consecravit. In hac Ecclesia, teste Widekindo & Gobelino

belino, cæsus Danemarum, cum quo Otto M. non in Thuringia, sed Westphalia bellum gessit. Fuit igitur *Eresburgum* in Saxonia veteri seu Westphalia, non tamen ad ripam *Visurgis*, ut Ado Viennensis autumat, neque ad fontem vel fluvium *Lippia*, ut Ernestus Brotufius hist. Anhal. l. i. c. 14. Marcus Wagner. in Vita Carol. M. & Ioannes Lampadius in mellificio hist. opinantur: nec etiam ad *Ruram* fluvium, ut Letznerus in hist. Caroli. M. c. 21. adfirmat: nec ad arcem *Driburgum* diocesis Paderborn. ut vult Tilemannus Frisius in speculo de monetis l. 3. c. 1. & 8. Sed ad *Dimolam*, qui magnam diocesis Paderborn. partem emensus haud procul *Heristallo Saxonico* in *Visurgim* effunditur; ubi etiam num superest Præpositura à Ludovico Pio Monasterio Corbejensi donata. Dominus Ludovicus Imperator Augustus Caroli M. filius tradidit Monasterio (Corbejensi) locum *Huxeri* cum omnibus suis: *Eresburg* & *Meppiam* Abbatias, & cætera prædia in Aquilone. *Juditha* Imperatrix hæc à viro suo obtinuit. Chronic. Corbejense editum à Meibomio. Henricus de Hervordia citatus ab eod. ex Ordinario Corbejensi. Diutissime præterea vetus nomen *Eresberg* & *Heresberg* conservatum, uti ex literis *Wiboldi* Abbatis Corbejensis An. 1152. & Conf. ac populi oppidi hujus An. 1229. datis apparet.

Nos Consules & universitas Montis qui dicitur *Heresberg* universis præsentem paginam inspecturis præsentium tenore significandum duximus. quod cum nos à villa *Horehusen* ad montem qui dicitur *Heresberg* Paderbornensis Diocesis nostra domicilia transtulissimus. ac montem munientes eundem ab obedientia Ecclesie Paderbornensis. qua eidem in spiritualibus eramus subiecti. inobedienter recessissimus. tandem cum eadem Ecclesia convenientes. inter ipsam & nostram Universitatem talis

H3

ordi-

ordinatio intervenit. quod nos errorem nostrum recognoscentes.
 & ad obedientiam matris nostræ Ecclesiæ videlicet Paderburnensis
 redeuntes. debitum in spiritualibus ad ipsam habebimus respectum.
 & Clericum quem Episcopus Paderburnensis. apud nos Ecclesiæ
 constructæ sive construendæ. & à nostra Vniuersitate dotandæ.
 presecerit. quemque Archidiaconus loci. dono altaris investive-
 rit. tamquam nostrum plebanum modo ad presens recipiemus re-
 verenter. remanente nihilominus apud nos post mortem ejusdem
 plebani. alium nobis eligendi plebanum libertate. dummodo ele-
 ctus à nobis Archidiacono. ad recipiendum donum altaris & curam
 animarum presentetur ipsamque Ecclesiam nostram Dominus Epi-
 scopus parrochiam faciendo. & sepulturam ibidem indulgendo.
 tempore oportuno consecrabit. Præterea Archidiaconum de Capitu-
 lo majoris Ecclesiæ Paderburnensis. qui synodo Horehusen præside-
 re consuevit. in monte & præfata Ecclesiæ synodo præsentem tam-
 quam nostrum Archidiaconum cum omni jure quod ipse Archidia-
 conus antequam nos ad montem transferremus in Capella S. Dyoni-
 sij Horehusen habuit. & adhuc circa uniuersam plebem ejusdem
 Archidiaconatus habere dinoscitur. admisimus. duobus tamen ar-
 ticulis non de jure sed de benignitate & gratia Archidiaconi & Ec-
 clesiæ. exceptis. quod nec denarios vel obulos synodales persolue-
 mus. & quod homines inter nos seruilis conditionis. à scabinis
 accusati. non inferro candenti. sicut alias consuetum est. sed ma-
 nu duodecima suam expurgationem præstabunt. Ne autem hæc præ-
 scripta ordinatio. tam ab Ecclesiâ Paderburnensi. quam à nostra
 Vniuersitate valeat in posterum revocari. vel aliquid in ipsa immu-
 tari. presentem cartam sigilli nostræ Vniuersitatis appensione. ac
 testium annotatione roboratam. quam cartam etiam sub eodem te-
 nore. Domini Episcopi & Capituli sigillorum impressione muni-
 tam. ab ipsa Ecclesiâ accepimus. ad exhibendum pro & contra nos
 sine necesse

si necesse fuerit. Ecclesia dedimus eidem. Acta sunt hæc Anno Dominice incarnationis M. CC. XXIX. VII. Kal. Septembris. Testes hujus rei sunt. Herman de Vesperthe. Iohan de Eleren. Tetmar de Durslo. Iohan de santo Magno. Iohan de VWesthem. plebani. Milites vero. Andreas de Durslo. Olricus de VWesthem. Alradus. Henric de Brocbike. Stephanus. fratres de Dalhem. Tideric de Eten. Bodo. Henric & Iohan de Schnevethe. Consules vero Volland. Alrat. Herman. Conrat. Monetarij. Tideric de Gesmaria. Tideric de Velreberch. Ludolff de Capella. Henric VWestual. Henric de Dune. Regenhart de Hoburgehusen. Regenhart de Hattepe. Iohan de Fabrica. & tota Vniuersitas montis ejusdem.

Ab hoc verò tempore nomen prius obsoleuit: nam literis Anno 1247. conscriptis Mons Martis & deinceps appellatur. Hermannus Dei gratia Abbas. Strigerus Præpositus. Albertus Prior. totusque conventus Corbegensis Ecclesie nec non Themo Præpositus Montis Martis & fratres sui ejusdem montis. Vniuersis Christi fidelibus hanc paginam inspecturis salutem in Domino. Super dissensione mota inter Dominum Simonem electum & Capitulum Paderburnense ex parte una. & nos ex parte altera super Parochia. Archidiaconatu. & jurisdictione Diocesiana ordinaria Montis Martis. quam Dominus Paderburnensis & Ecclesia sua petebat ratione juris communis. Et nos privilegij & prescriptione

scriptione defendebamus. Magistro Ottone Decano Bremensi. Magistro Thetmaro Canonico Monasteriensi. Heinricho Decano & Hermanno Scholastico novæ Ecclesiæ mediantibus talis compositio intervenit. quod tenore presentium publice & solemniter confitemur. quod venerabili Domino Symoni Electo & Capitulo Paderburnensi ordinariam jurisdictionem & jura spiritualia Diocesano & suæ Ecclesiæ de jure communi debita in Monte Martis secundum formam recognoscimus infra scriptam. Consentientes & eligentes quod Volradus Canonicus Paderburnensis Archidiaconus in Horhusen & sui successores qui pro tempore fuerint habitatoribus montis ejusdem sive in monte in Capella beati Nycholai. sive in Horrehusen in Ecclesia B. Dionisij prout ipsis placuerit synodo præsideant. Et quia Præpositus & fratres prædicti montis ad Abbatem tantum & Conventum Corbegensem in spiritualibus & temporalibus respectum habere debent ipsi tam ab Episcoporum quam Archidiaconorum Paderbornensium juribus sunt exempti. Consensum est etiam inter Paderbornensem & Corbegensem Ecclesias quod illi tantum sunt excepti à frequentatione synodi & à juribus synodalibus qui infra ambitum claustrum cum Præposito & fratribus habitant & in emunitate existentes eorum servitiis sunt specialiter deputati. Præterea Præpositus ejusdem loci nomine Abbatis & Conventus Corbegensis denarios synodales. tantum de habitatoribus montis colliget annuatim. Archidiacono contra eosdem habitatores si necesse fuerit in hoc per censuram ecclesiasticam adjuvante de quibus synodalibus denariis Præpositus idem sex solidos graves Archidiacono statim dum collecti fuerint annis singulis sine qualibet difficultate persolvet. Themo etiam nunc Præpositus qui Parochiæ præest in eodem monte à Domino Volrado Archidiacono curam animarum & donum altaris recepit & obedientiam Archidiacono debitam repromisit. & deinceps Præpositi Montis Martis vel alij qui ab Abbatibus Corbegensibus

Corbegensi Archidiacono in Horhusen Canonico Paderburnensi fuerint presentati ad eandem parochiam donum altaris & curam animarum perpetuo recipient in futurum & Praepositi vel alij qui parochiam eandem habuerint ratione ejusdem parochiae in Ecclesia Paderburnensi Episcopales synodos frequentabunt. Quod autem ea quae prescripta sunt Ecclesiae Paderburnensi perpetuo servabimus Nos & Ecclesiam Corbegensem Paderburnensi Ecclesiae sub pœna quingentarum marcarum hijs literis obligamus. Acta & completa sunt hæc in Ecclesia Corbegensi Anno Domini M. CC. XLVII. in crastino natiuitatis B. Mariae Virginis.

3. HOSPES ERESBURGI PRÆRVPTAM
CONSPICIS VRBEM. *ERESBURGVM* præ-
cello latè que conspicuo monti impositum Widekindus &
Ditmarus *urbem, civitatem* auctor vitæ Caroli M. Annales
Franc. vita Caroli M. apud Pith. Astronim. apud Reub. &
complures alij *castrum*. Ægil. in vita S. Sturmionis *castel-
lum*, alij *arcem* appellarunt. Castri aut nulla aut exigua ve-
stigia supersunt; urbs paulò ante An. 1247. instaurata vide-
tur, domicilijs ex villa *Horhusen* in montem *Heresberg* trans-
latis, montè que munito, ut ex diplom. cit. liquet. *Complectebatur*,
ut Meibom. scribit, *500. domicilia non inelegantia, ci-
vèsque ob commercia opulentos*, sed numerum ædium
I fortu-